

GALICJA,

jej ziemia, płody i ludy.

Z pism pośmiertnych

księdza Franciszka Siarczyńskiego.

(Dalszy ciąg. Ob. N. 1, 2, 11, 12, 14, 24, 25, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41 i 44 Dod. tygodniowego.)

Treść.

XVI.

Żydzi. Znani na Rusi w XI. wieku. Koleje ich do chwili stanowczego osiedlenia w Galicji za Kazimierza W. Przybywali z Niemiec. Pierwsi przemysłu wzniciściele. Zawiadawce potrzeb gminu i panów. Ludność żydowska w stosunku do ludów chrześcijańskich. Strój żydów wschodni: jarmurki, kaftany z trokami, żupany, płaszcze, bindy, zausznice, załużki, jubki. — Karaimey. Wywód historyczny. Właściwości ich wyznania. Swobody ich i ludność w Galicji. — Cyganie. Wiadomości historyczne. Życie waleśne. Cechy fizjologiczne. Sposób życia. Liczba ich w Galicji.

Ż y d z i.

Niema nic szczególnego do powiedzenia o Żydach w Galicji. Wszystko co o tym narodzie Izraela aż nazbyt rozplenionym w kraju naszym wiedzieć z dziejów dawnych i późniejszych można, wyczerpnął i z rzadką dokładnością wyłożył uczony Tadeusz Czacki. Co do Rusi, już w wieku XI. znani w niej byli, gdy Włodzimierza W., jeśli Nestorowi latopisowi ruskiemu wierzyć mamy, do przyjęcia wiary swej namawiali. W wieku XII. w Kijowie jako majętni, od żołnierstwa złupieni byli. W XIII. zajęli najglówniejsze handlu krajowego korzyści, stali się niezbędnymi w zawiadowaniu cłami, w dzierzeniu dóbr, w utrzymywaniu z obcymi związków handlowych. W XIV. opatrzeni swobodami po opanowaniu Rusi od Kazimierza W. już się po całym rozpostarli kraju; już doświadczają zaczęto szkodliwość przedsiębiorczej ich śmiałości. W dalszych latach winieni, prześladowani, wygnani i bronieni, umieli wytrwać i zniewalać dla siebie, często przez podział zysków, prawa i urzędów opiekę. Zwazwyczaj, iż gdy Ludwik I. król Węgierski nadto rozmnożonych Żydów z państwa swego wypędził, gdy prześladowanie z Niemiec ich wygnało; rząd im w Polsce i Rusi przytułku niebronił, łatwo się pojmie przyczyny tak wielkiej ich liczby w Galicji.

Język ich niemiecki pomieszany z wyrazami hebrajskimi, ich sposób mówienia łatwo daje poznać, iż wprzód Niemcy były ich ojczyzną. Podług Kortuma, Żydzi nasi siebie *Benimaskenes*, Niemców zaś *Askanares* zowią. 118) Oni pierwsi do tego kraju zaprowadzili przemysł lichwiarski, oni pierwsi wyrachowali pożytki palenia wódki ze zboża, i onych szynkowania, oni upowszechnili gorzelnie, lub powód do rozmnożenia ich dali. Kazimierz W. chciał dobrze dla narodu, chciał przemysłnych, gospodarnych i pracowitych cudzoziemców tylko sprowadzać, ale jacy się trafili do kraju przypuszczal i w nim osiadać pozwolił, korzystali z tych swobód Żydzi niecierpieni u sąsiadów, zbiegli się do otwartego przytułku. Postrzegał kraj nieraz złego skutki, ale mu zaradzić skutecznie nie śmiał. Ustawy były bezskuteczne, przedsięwzięcia za słabe. Głosy skargi przeciw nim powszechnej, chęć poźornej korzyści stłumiła. Żyd jest doradcą, przyjacielem, lekarzem i panem chłopca Galicji. W nim ma chłopca zaufania najwięcej, z nim oswojony znosi cierpliwie, gdy go ten ze wszystkiego obdziera. Arędarz Żyd każdej wsi jest panem, a dziedzica podskarbin; obydwom podchlebia, obydwóm kradnie, obydwą go jako im najpotrzebniejszego znoszą. On wie o wszystkich tajemnicach, dochodach i potrzebach tak pana jako i chłopca.

Liczba Żydów w Galicji 205,000 wynosi; w stosunku więc całej ludności Galicji Żydzi są siedmiastą jej częścią, czyli siedmiasty człowiek w Galicji jest Żyd. Nie masz kraju w Europie, prócz królestwa polskiego i węgierskiego, gdzieby tak wielkie mnóstwo Żydów było. W Anglii na ludność czyniącą 17 milionów dusz, niema jak tylko 20,000 Żydów. Francja liczy 29 milionów dusz, Żydów zaś tylko 60,000. Czechy mając ludności 3,100.000, mało co więcej nad 50,000 Żydów, a Morawia, względem 1,700.000 dusz, Żydów tylko 30,000 utrzymuje. W Węgrzech na ludność państwa 8 milionów, liczą Żydów 487,000; i liczba ich wzrasta, gdyż w r. 1787 niebyło w Węgrzech Żydów jak 368,000. Przeciwnie w Galicji zmniejszała się ich liczba, bo w r. 1786 już było w Galicji 215.500. Roku 1803 spis coroczni naliczył ich tylko 201.277.

Lecz do r. 1818 pomnożyło się u nas Żydów do 4,000; przybył zapewne z Polski, gdy ich tam od szynków oddalono. W Galicji, im które miasto handlowiejsze, tem więcej Żydów w niem znajduje się; tak we Lwowie trzecią część ludności składają, w Brodach trzy razy ich więcej niżeli chrześcijan, w Jarosławiu, w Stanisławowie, Rzeszowie i t. d. co do samego miasta ledwie nie wyrównują ludność chrześcijan, a przynajmniej i pierwsze miejsca domów i handel prawie cały zagarnęli.

Strój Żydów naszych jest zupełnie wschodni. Męczyzna zapuszcza brodę; postrzyżona głowa z przodu na tył, z boków tylko włosy w całości, które pejsami zowią, wierzach sam głowy okrągłą krymką, zwaną jarmurką nakrywają, a na tę dopiero kładą czapkę obłożoną futrem miękkim, którego gatunek i krój im jest właściwy. W lecie używają kapeluszy czarnych, u których głowa niska, ale brzegi w krąg obszerne. Koszula dawną modą z wysokimi kryzami, a do stroju i z mańkietami; na to kaftan bez rękawów, z obu boków rozcięty, u których powieszono sznurki, mają im przypominać zakon dawny i bronieć od złego. Dopiero długi do kostek żupan, zapinany niegdy na srebrne haftki i wstęgą aksamitną brzegowany, teraz tylko ordynaryjnie spięty i przepasany. Do całego stroju zwłaszcza gdy z domu wychodzą, noszą płaszcz jedwabny lub sukieny czarny, z długimi i obszernymi wiszącymi rękawami. Płaszcz ten utrzymuje na nich taśma pod szyją związana. Na nogach pantofle lub trzewiki. — Kobieta strzyże także głowę i zamężna nigdy włosów nie odkrywa. Na głowę wkłada czepek kolorowy, potem muslinem lub czem podobnem obwija, bindę na to ozdobną perłami i łańcuchami złotymi bogatsza, uboższa bez tego wszystkiego, a na wierzach chusteczką kolorową z tyłu związaną przypina. Zausznice, na szyi perły i łańcuchy złote, na których dukaty wielkie lub małe zawiesza. Kryza u koszuli często koronkowa bywa; pierśi pospolicie z bogatej materji załużka osłania. Spodnicę, jako i zwierzchnią kolorową jubkę galony złote lub srebrne zdobią. Dziewczyny strój nie jest tyle wytworny, głowę chustką w różne kolory obwiązuje, lub włosy splecione w warkocze widzieć daje. Oboja płeć żydowska coraz więcej do stroju chrześcijan się zbliża; może z odmianą stroju i obyczajów swe zmieni.

K a r a i m y.

Tu miejsce jest wzmianki o Karaimech, sekcji żydowskiej. Nazwisko jej od wyrazu hebrajskiego *kara*, znaczącego „pismo boże“. Karaime bowiem w naukach i obrzędach swoich ściśle biorą wyrazy pisma za jedyne prawidło życia i wiary. Wielu małemu że od Anana, żyda z Babilonu około r. 750 sekta ta wzięła początek. Żydzi, rabinieci uważają ich jako kacerzów, i nazwę tę jako wyraz obelgi i wzgardy. Ani Trigland Hollender, ani nasz Czacki piszący o Karaimech, nie stanowią czasu, kiedy istotnie to imię przyjęli, lecz w tem są zdaniu, że są dawniejsi od r. 750. Znajdują się Karaime w Litwie, na Wołyniu i na Pokuciu, gdzie swą synagogę mają w Haliezu, nadaną przywilejem od króla Stefana Batorego. Są i w Krymie, gdzie ich zowią Tatarzy *Karaj-Jardy* czyli czarne Żydy. 119) Różnica celniejsza Karaitów, podług Czackiego jest, że: talmudu nieprzyjmują, słuchają słów pisma, a podaniu ustnemu więcej niemal dają wagi, jak samemu pismu. Dzieło uczonego Ben-Mojżesza swego, jak prawo szanują. Inne różnice od rabinieci zawierają się: W obrzędach religijnych, klęczeniu, wyciąganiu rąk, i t. d. — W większej ścisłości małżeństw i trudności rozwodów. — W stopniach zakazanego małżeństwa, tak Karaita nie może się zenić z bratową, u rabinieci przeciwnie, i jeżeli brat zmarłego nieda listu *chatitza*, innego mieć męża niemoże; siostry też po siostrze brać nie wolno. — Winnym sposobie obrzezania. — Względem przygodnego oczyszczenia kobiet i po połogu. — Inaczej zachowują święta. — U Karaitów to tylko bydle jest nieczyste, które ma ranę, i krowy cielnej nie jedzą i t. d. 120)

Zwierzchni rabin Karaitów jest w Kale, przy mieście Baczyszera w Krymie, tam i książki modlitw dla nich z druku wychodzą. Furmanka, mały handel, rolnictwo, jest sposobem ich zarobków. Ubodzy, zabobonni, ale pracowici i cnotliwi, z pracy rąk się utrzymują. Największe nagrody i postrachy nie wymogły na żadnym Karaiście aby był szpiegiem. Wysokie Rzeczypospolite Galicyjskie uznały, że Karaiści tych samych praw używać mają co chrześcijanie, a ciężary na Żydów włożone do nich nie stosują się. 121) Jak wielka ich liczba w Galicyi, oznaczyć z pewnością nie można, bo spisy coroczne ich nieodróżniają; r. 1790 w Polsce i Litwie nie liczono ich więcej jak 4296.

C y g a n i e.

Lubo szczęściem dla Galicyi małą tylko liczbę Cyganów w kraju mamy, przecież i o nich powiedzieć nieco wypada. — O początkach Cyganów wiele pisano, przecież jasnego wyvodu dotąd niemamy. Wielu mniema, że gdy Saraceni Egipt zdobyli, albo gdy Tamerlan Azyę mniejszą opanował, horda tego ludu do Europy się przeniosła, i nad morzem czarnem osiadła; ztąd spędzona zaszła do Węgier, Dacyi i Rusi, a potem z przymieszania ladajackich włóczęgów pomnożona, dotąd się w sposobie hultajskiego i niechlujnego życia utrzymuje. Może iż kradzież dzieci, o co Cyganów od dawna obwiniają, więcej jeszcze ten lud rozplenila. 122) Badania czynione przez Grellmana, Krausa i Hassa wyjaśniają dowodnie, 123) że ród ich z Hindostanu pochodzi. Wydaje to ich cera oliwkowa-ciemna, ich obyczaje i mowa. Ale coż za powód danej im we wszystkich krajach nazwy Egipcyan? co znaczą znalezione w Szwabii groby ich Wajdów, czyli wodzów, z których jeden Phaniel r. 1445 księżciem małego Egiptu, drugi Jan panem z Egiptu niższego r. 1498 jest zwany. 124)

Grisellini uważał u Cyganów zwyczaje, mniemania i rzemiosła Egipcyanom właściwe. Dawne pisma węgierskie Cyganów Faravnami mianują. Powieści ich nawet same to pochodzenie Cyganów z Egiptu potwierdzają. Aby zgodzić oba wnioski, trzeba przypuścić, iż naprzód wywędrowali do Egiptu, i ztąd dopiero część przynajmniej znaczna do Europy przybyła.

Niema w Galicyi Cyganów jak w Węgrzech, którzyby przy-

wiązani do roli i miejscowego poddaństwa, stałe swe mieszańki mieli. Ale tacy są tylko, którzy z miejsca jednego na drugie wędrują, rzadko z nich który gdzie długo zamieszka. Ci w fizyonomii różnią się od tamtych, twarzą bardziej okrągłą, szczeką spodnią krótszą, nosem ścięcionym jak u Murzynów, ustami grubszymi, głową okrągłej i przodek czoła węższy, cerę ogorzłą, budowę ciała mocną i kościstą, wzrost słuszny, tuszę chuderlawą. — Co do moralnego charakteru są jedni drugim podobni. Lubią żyć wolno i bez przymusu. Religii się trzymają, jaką gdzie zastaną, ale o jej nauce i obowiązkach nie wiele myślą. Lubo zaś jest lud dziki, nie jest jednak okrutny, ani gwałtowny; trunki mocne radzi pija i tytoniu wiele nawet kobiety kurzą. Bawią się najwięcej rzemiosłem kowalskim, ślusarskim i blacharskim, własne im żony do miechów i młota pomagają. Niektórzy drewniane naczynia wyrabiać, kosze pleść umieją. Na jarmarki po miasteczkach większych i małych uczęszczają i tam szczególną zręcznością w kradzieży koni i innego bydła, tudzież w oszukaństwie wszelkiego rodzaju, lubo się wszyscy ich strzegą, popisywać się zwykli. Ztąd oszukaństwo wszelkie lud prosty cyganstwem zowie. W Węgrzech i Wołoszech szlachta, cyganów za kucharzy, muzykantów, za służących używa, jako i kobiety dla ich zręczności do posługi domowej. Brane są i za mamki, ale z takowych mamek dzieci ssące pokarm, cery śniadej nabywają. U nas ledwie kiedy u drumli i dudach słyszeć się dają; że zaś w Galicyi zaszli są z Węgier, lub z Wołochów, strój i język ich wydaje. Ubożsi, byle jakimkolwiek łachmanami pokryci, mało dbają o ubiór. Dzieci do 10 lat prawie nago chodzą, włóczą je z sobą, i do wszystkich sztuk cygańskich zaprawiają. Wstydlivość ledwie im jest znaną. Głód, zimno i wszelkie niewygody cierpliwie znoszą. Ledwie napót okryci, woła marznąć, lub w lesie przy rozłożonem ognisku się okrywać, albo pod szalaszem z gałęzi siebie, rodzinę i kuźnicę ukrywać, nizeli rolniczą pracą się żywić. Kobiety sztukę czarowania i wróżenia za wielką swą umiętność udają, tą lud prosty balamuca, i pieniądze wyludzają. Jaka ich liczba w Galicyi, tego może zgadnąć trudno; po górach najwięcej się włóczą, a gdy ich w Węgrzech roku 1782 naliczono 45,000, u nas ledwieby ich się 4,000 znalazło. (C. d. n.)

- 118) *Ueber Judentum und Juden, hauptsächlich in Rücksicht ihres Einflusses auf bürgerlichen Wohlstand. — Nürnberg bey Raspe. 1795, str. 123.* Z pisarzy tegoczesnych, którzy o usposobieniu Żydów na lud użyteczny pisali, żaden lepiej Żydów naszych nie znał.
- 119) Ponieważ Karaiści wyszli z Krymu, mówią między sobą językiem tatarskim, wskazują karę w pięty sposób tureckim; wyraz zaś: Kara znaczący „czarny“ jest tatarski; czyliżby mniemać nie można, że nazwa Karaitów jest tatarska?
- 120) Wiadomość o Karaitach tu umieszczona jest wyjęta z dzieła Tadeusza Czackiego. Rozprawa o Żydach, w Wilnie 1807. str. 248.
- 121) Rezolucya gubernialna z d. 16. Marca r. 1790. I. 6,245.
- 122) We Lwowie rozmnożeni Cyganie zamieszkali obok miasta żydowskiego ulicę, którą od nich cygańską nazwano; ale dla wielu występków, a

zwłaszcza kradzieży dzieci. Litwami Łopozeli (jeżeli winę piśmienną dać można), wypędzeni z całej Rusi zostali, a ulica w odmiennem nazwisku, Zarwańska zachowuje pamięć ich lotroństwa. — *„Saraceni impietatis in Christiani et plagii in pueros christianos comperti, tota Russia exturbati sunt, plumea lumen depilatoria, quam incolebant, Saracenska primitus, deinde a raptu Zarwanska appellata, hucusque infame nomen retinet.* M. S. Zimor. Codex Archie. Leopold.

123) *Versuch über die Zigeuner von H. M. G. Grellmann. Göttingen 1787.* — *Kraus, Abhandlung über Dieselben. Berliner Monatschrift. 1793.* — *Die Zigeuner. — Geschichte aus griechischen Schriften, von J. G. Hase. 1803.*

124) *Histor. Nachrichten von den Zigeunern Jac. Thomassii. 1748.*

Obrót handlu krajowego w maju 1857.

Porządkiem nowej taryfy.

(Obacz Nr. 3, 7, 8, 12, 25, 27, 28, 33, 41, 43 i 44 Dodatku tygodniowego.)

Przywóz do kraju.

Wprowadzono	w okręg Na- miestnictwa lw.	na Bukowinę
funtów		
Kakao surowe w łupach i pestkach	9,12	—
„ tarte	73	—
Kawa surowa i surogaty	529,58	35,34
Korzenie pospolite	60,52	5,40
„ przednie	13,84	1,28
Owoce południowe przednie	106,53	11,87
„ „ średnie	289,06	72,29
„ „ pospolite	49,16	4,76
Herbata	236,38	4,88
Cukier rafinowany	81,10	97
Syrup cukrowy	3,29	—
Tytoń surowy, własność skarbową	3.113,93	—
Fabrykaty tytoniu	49	1,94
Jarzyny ogrodowe świeże	463,72	26
„ przyrządzone	2,19	13,30
Zboże, pszenica, orkisz	11.157,10	1.250,62
Hreczka, proso, kukurudza, żyto	1.021,93	33.903,93
Jęczmień, stód i owies	4.563,30	2.507,42
Anyż bez łuski	104,31	6,78
Mąka i mieliwo	1.807,14	1.245,16
Rośliny i części roślin, chmiel	2,42	5,04
„ jagody jałowcowe, orzechy ziemne	367	3
„ siemię olejne	266,36	—
„ nasienie koniczny	13,30	10

Wprowadzono	w okręg Na- miestnictwa lw.	na Bukowinę
funtów		
Rośliny nasienie gorczyczne, anyż, kmin	36,118	1,70
„ bliżej nieoznaczone	38,66	1,27
Ryby świeże, tak żywe jak zabite	—	4,81
„ śledzie i sztokfisz	10,72	9,85
„ bliżej nieoznaczone	854	3,33
Skórki i skóry surowe	550,25	895,14
„ bliżej nieoznaczone	222,8	2,71
„ futra	28,02	1,62
Sierść bliżej nieoznaczone i szceć	681,96	36
„ przyrządzona	33,10	—
Pierze bliżej nieoznaczone	22	8,78
Picąki piór	1,25	28
Miód, to jest właściwa patoka	2,07	34
Ser	5,66	—
Ser wołoski, mołdawski	—	163,01
Produkta zwierzęce, jaja, mleko (także zsiadłe), śmietana	17	94,30
Tłuszcz, masło, smalec, słonina	24	29,6
„ tran rybi	86,98	—
„ bliżej nie oznaczony (łój)	671,13	612,80
Oleje tłuste, olej z oliwek	123,24	13,29
„ mieszaue z rozmarynem i ter- pentyną	12,46	—
Mus kokosowy i olej palmowy	5,45	—

W p r o w a d z o n o		w okręg Na- miestnictwa lw.	na Bukowinę	W p r o w a d z o n o		w okręg Na- miestnictwa lw.	na Bukowinę
funtów				funtów			
Oleje tłuste bliżej nieoznaczone . . .	204,23	—		Towary kuznierskie surowe . . .	90	8	
Piwo i miód w butelkach i dzbanach . . .	12,83	—		„ ze związku celnego . . .	3,27	—	
„ w beczkach . . .	518,60	31,47		Rzemień prosty . . .	93,21	19	
Płyny spirytusowe, wódka, arak, rum . . .	100,90	21		„ ze związku celnego . . .	45	—	
„ likwory, esencja ponczowa . . .	73	13		„ przedni . . .	27	—	
Wino w butelkach i dzbanach . . .	63,08	6,35		„ ze związku celnego . . .	15,25	—	
„ w beczkach i wantuchach . . .	—	—	208,08	Wyroby ze skóry i z gumy proste	6	11	
„ mołdawskie i wołoskie . . .	—	—		„ przednie . . .	71	5	
Żywności, ciasta . . .	1,26	—		„ ze związku celnego . . .	33	—	
„ proszek musztardy, musztar- da kapary . . .	5,78	36		Róg wielorybi, darty z związku celnego . . .	43	—	
Żywność przednie, czekolada, su- charki, cukierki . . .	30,72	3,56		Wyroby kościane . . .	26	—	
Minerały, bursztyn, kreda surowa . . .	41,37	—		Wyroby drewniane najpospolitsze	46,34	21	
Lekarstwa i perfumy szlachetne . . .	9,15	26		„ ze związku celnego . . .	—	1,62	
„ najszlachetniejsze . . .	20	6		„ posadzki i furnir . . .	8,72	—	
Materye farbierskie i garbar., drze- wa farbierskie w kłocach . . .	1,49	38		„ przednie . . .	9	10	
„ koszenia . . .	5,67	6		„ „ ze związku celnego	—	13,60	
Guma i żywica, prosta żywica i maż . . .	716,82	9,18		„ najprzedniejsze . . .	1,06	—	
Olej terpentynowy, smolny, skal- ny . . .	—	73,98		„ ze związku celnego . . .	11,60	1	
Guma bliżej nieoznaczona . . .	15,82	92		Szkło i wyroby szklane proste ze związku celnego . . .	1,94	—	
Materye chemiczne, boraks, witryol żelazny . . .	55,10	11,66		„ „ średnie . . .	49	—	
„ arsenik, kwas arseniku . . .	2,24	—		„ „ przednie . . .	1,42	—	
„ siarka arsenikowa . . .	2,42	—		„ „ ze związku celnego	18	—	
„ ołów i cynk biały . . .	19,00	3		Wyroby z kamienia, kamienie praw- dziwe . . .	1,08	—	
Żelazo surowe . . .	7,89	—		„ „ przednie . . .	12	—	
Blacha żelazna, pobielana cyną, po- lerowana . . .	69	—		Wyroby gliniane proste . . .	4	22	
Żelazo lane surowe . . .	1,63	3,31		„ średnie . . .	25	7	
Cynk w płytach, rurach . . .	78,49	—		„ najprzedniejsze . . .	18	30	
Metale nieszlachetne, miedź, mo- siądz . . .	5,70	53		„ ze związku celnego . . .	50	—	
Bawełna surowa i w okrawkach . . .	56	—		Wyroby żelazne najprostsze ze związku celnego	—	9,73	
Len, konopie, konopie Manilla . . .	250,75	—		„ „ proste . . .	5,26	6	
Wełna z owiec surowa i w okraw- kach . . .	965,18	373,22		„ „ ze związku celnego	17,50	7,95	
Przędza bawełniana, surowa . . .	—	5,95		„ „ przednie . . .	3,61	7	
„ bléhowana, kręcona, niefar- bowana . . .	9,21	13		„ „ ze związku celnego	4,30	31	
„ ze związku celnego . . .	1,89	—		Wyroby z kruszcu bliżej nieozna- lustrumta, chemiczne, matema- tyczne, muzyczne, ze związku celnego . . .	5,04	53	
„ farbowana . . .	8,07	—		Maszyny żelazne . . .	—	60	2
Przędza wełniana farbowa, kręcona	2,85	—		Drobny towar najprzedniejszy . . .	68	32,04	8
Wyroby bawełniane średnie . . .	8,70	18		„ przedni . . .	57	21	
„ ze związku celnego . . .	81	7		„ ze związku celnego . . .	73	11	
„ przednie . . .	5,89	1,74		„ prosty . . .	95	23	
„ ze związku celnego . . .	43	—		„ ze związku celnego . . .	1,56	1	
„ najprzedniejsze . . .	28	—		Preparata chemiczne, farby, leki przyrządzone . . .	42	—	
„ ze związku celnego . . .	21	—		„ klój i maż . . .	139,52	—	
Towary lniane (powoźnicze) . . .	3,39	—		„ farby osobno nie wymie- nione . . .	3,97	7	
„ proste . . .	1,20	10		Świeće i mydło, świece stearynowe	39	10	
„ przednie z związku celnego	64	—		„ łojowe . . .	3,85	13	
Wyroby wełniane najpośledniejsze	82	2		Mydło proste . . .	59	61	
„ średnie . . .	27,05	80		„ pachniące . . .	60	—	
„ ze związku celnego . . .	4,54	1,05		Książki, karty, muzykalia . . .	13,06	1,57	
„ przednie . . .	3,79	1,22		„ ze związku celnego . . .	27,60	5,62	
„ ze związku celnego . . .	3,23	—		Obrazki na papierze . . .	26	—	
„ najprzedniejsze . . .	15	—		„ ze związku celnego . . .	86	—	
„ ze związku celnego . . .	4	14		Obrazy na drzewie i płótnie . . .	7	2	
Wyroby jedwabne przednie . . .	1,90	45		Okrawki, otręby, plewa, słodziwy	—	26,80	
„ „ ze związku celnego	69	8		Kości, mąka z kości, racice, rogi	100,92	—	
„ „ proste . . .	2,50	90		Bydło rzeźne i pociągowe, woły i buhaje . . . sztuki	5	—	
„ „ wszelkie inne . . .	46	—		Krowy i młode bydło (jałówki i byczki) . . .	6	2	
Cerata przednia . . .	83	—		Cielęta . . .	3	—	
Ubior i stroje proste . . .	1,61	13		Owce i kozy . . .	1	62	
„ przednie . . .	62	29		Baranki i jagnięta . . .	—	91	
„ najprzedniejsze . . .	66	25		Nierogacizna . . .	1,41	6,10	
Wyroby z łyka, sitowia i słomy najprostsze . . .	4,16	—		Stadnina: konie i zrebęta . . .	2,61	88	
„ „ proste . . .	1,91	3		Zwierzęta bliżej niewymienione . . .	7	52	
„ „ średnie . . .	12	—		Drzewo na opał . . . stóp kub.	—	1,44	
Papier przedni, ze związku celnego	9,73	—		„ transport lądem . . .	—	4,32	
Wyroby papierowe . . .	1,72	4,00		„ fabryczne . . .	21,10	—	
„ „ ze związku celnego	56	83		„ transport lądem . . .	6,90	24,49	

Wywóz za granicę.

Wywieziono		z okręgu Na- miestnictwa lw.	z Bukowiny	Wywieziono		z okręgu Na- miestnictwa lw.	z Bukowiny
funtów				funtów			
Kawa surowa w bobkach' i łupach . . .	7,62	21,22		Jarzyna ogrodowa świeża . . .	2,50	22,60	
Owoce południowe średnie . . .	4,14	—		Zboże: pszenica, orkisz . . .	—	54,25	

Wywieziono		z okręgu Namiestnictwa lw.	z Bukowiny	Wywieziono		z okręgu Namiestnictwa lw.	z Bukowiny
funtów				funtów			
Hreczka, proso, kukurudza, żyto	468,70	—		Wyroby wełniane przednie	3	—	
Jęczmień, sód i owies	1,229,60	—		„ jedwabne przednie	5	—	
Mąka i mielwo	712,18	13,85		„ pospolite	—	48	
Nasiona olejne	1,60	—		Suknie i stroje pospolite	6,62	6,88	
Rośliny bliżej nieoznaczone	6,34	3,98		„ przednie	98	1,41	
Skórki i skóry surowe	1,05	—		„ najprzedniejsze	95	—	
„ bliżej nieoznaczone	1,00	1,75		Papier najpospolitszy	13,77	63,77	
Futra	6,00	3,10		„ pospolity	5,38	—	
Włosień, sierść i szczeń	3,44	—		„ przedni	1,91	—	
Pierze bliżej nieoznaczone	10,90	—		Rzemień pospolity	2,86	161,90	
Miód	56,00	—		„ przedni	—	2,05	
Wosk	6,50	13,37		Wyroby z rzemienia i gumy proste	56	27,53	
Ser	1,50	—		„ „ przednie	4,60	1,28	
Tłuste, masło, smalec, słonina	12,00	—		Wyroby drewniane najpospolitsze	—	771,30	
Piwo i miód w beczkach	33,86	—		„ pospolite, furnir posadzki	24,50	3,70	
Ocet w beczkach	34,00	—		„ przednie	79,30	19,96	
Trunki gorące, wódka, arak, rum	258,83	—		„ najprzedniejsze	1,08	3,00	
„ „ likwory, esencja ponczowa	92	—		Szkoło i wyroby szklane najpospolitsze	—	104,00	
Wino w beczkach	208,43	—		„ pospolite	25,16	414,52	
Minerały, kamienie surowe, wapno, łupki, kamienie młyńskie	740,00	848,00		„ średnie	304,46	46,38	
Kamienie bliżej nieoznaczone, toczydła do ostrzenia	219,00	—		„ przednie	32,57	2,33	
Lekarstwa i perfumy najprzedniejsze	18,2	—		„ zwierciadła	2,58	—	
Materje farbierskie i garbarskie, kropa mielona i niemielona	24,5	—		Wyroby kamienne przednie	7,10	—	
Żywica pospolita, maź	—	9,00		Wyroby gliniane najpospolitsze	—	210,50	
Olej terpentynowy, skalny	4,05	—		„ „ pospolite	—	12,53	
Preparata chemiczne, potaż	2,80	—		„ „ średnie	2,35	—	
Boraks surowy, wityriol żelazny	1,555,59	108,60		Wyroby żelazne najprościejsze	57,63	278,08	
Preparata chemiczne, arsenik, weinstein	3,87	6,00		„ pospolite, kosy, sierpy	1,105,12	348,17	
„ siarka arsenikowa	9,39	—		Wyroby kruszcowe, bliżej nieoznaczone	3,25	74	
„ ołów i cynk biały	18,37	—		Instrumenta chirurgiczne, matematyczne, muzyczne	92,13	17,67	
Ołów lany, ciągnięty	2,80	—		Maszyny żelazne	—	4,13	
Żelazo kute, surowe	6,60	406,24		„ bliżej nieoznaczone	1,79	—	
Blacha żelazna, surowa	7,77	—		Drobny towar najprzedniejszy	—	10	
Blacha żelazna, polerowana, po bielana cyną	1,44	—		„ „ przedni	6,14	2,73	
Żelazo lane surowe	—	34,00		„ pospolity	3,08	—	
Cynk w płytach	—	5,18		Preparata chemiczne i farby przednie	10,74	—	
Kruszce pospolite, miedź, mosiądz	—	58,15		„ bliżej nieoznaczone	15,62	6,49	
Przędza bawełniana, farb. kręcona	10,90	—		Świeće i mydło, świeće stearynowe	—	90	
Przędza lniana surowa	—	11,83		Mydło pospolite	50	—	
Towary bawełniane średnie	2,00	4,33		Zapałki pospolite (z siarką)	7,02	22,25	
„ przednie	4,17	50		Książki, karty, muzykalia	318,6	9,12	
Wyroby lniane (powrozy)	—	171,81		Bydło rzeźne, woły byki sztuki	87	10	
„ najpospolitsze	78,00	392,03		„ krowy i bydło pociągowe	16	50	
„ pospolite	13,35	4,25		„ cielęta	—	4	
„ średnie	97,63	—		Konie i źrebięta	53	3	
„ przednie	7,30	—		Powozy dla osób i sanie, niewypchane	10	1,93	
Wyroby wełniane proste	—	73,72		„ „ „ wyscielone	6	39	
„ średnie	5,61	1,76		Drzewo fabryczne pospolite . . . stóp kub.	4,898,61	1,547,61	
				„ transport ładem	23,88	109,59	
				Okręta i statki drewniane . . . beczki	140,89	—	

Gorzelnie i browary w lwowskim okręgu administracyjnym.

Wydatek w sierpniu 1857 — 1856.

(Obacz Nr. 7, 9, 17, 19, 29, 32, 41 i 45 Dodatku tygodniowego.)

Nr.	Powiaty kameralne	W ó d k a								P i w o							
		Ilość gorz.		Ilość wiader zacieru		Zestawienie w sierpniu 1857				Ilość bro.		Wywarzono		Zestawienie w sierp. 1857			
		Ilość gorz.	Ilość wiader zacieru	Ilość gorz.	Ilość wiader zacieru	Zajętych gorzelnii		Wydanych wiader zacieru		Ilość bro.	Wywarzono wiader piwa	Ilość bro.	Wywarzono wiader piwa	Zajętych browarów		Wydanych wiader piwa	
						w sierpniu 1857	w sierpniu 1856	więc.	mniej					więcej	mniej	w sierpniu 1857	w sierpniu 1856
1	Brody	—	—	—	—	—	—	—	—	18	2,979	17	2,063	1	—	916	—
2	Brzeżany	1	202	—	—	1	—	202	—	10	1,350	9	1,044	1	—	306	—
3	Czerniowce	—	—	4	406 ^{20/}	—	4	—	406 ^{20/}	16	2,976	18	3,130	—	2	—	154
4	Kołomyja	10	1,134	22	5,676	—	12	—	4,542	6	635	5	630	1	—	—	45
5	Lwów	—	—	—	—	—	—	—	—	9	1,904	7	960	2	—	944	—
6	Przemyśl	—	—	1	72	—	1	—	72	17	4,248	16	2,217	1	—	2,031	—
7	Sambor	—	—	2	6,660	—	2	—	6,660	7	1,714	6	935	1	—	779	—
8	Sanok	1	2,610	—	—	1	—	2,610	—	11	1,091	10	524	1	—	567	—
9	Stanisławów	29	6,010	31	2,048	—	2	4,262	—	11	2,616 ^{20/}	10	1,730	1	—	886 ^{20/}	—
10	Stryj	1	152	2	2,775	—	1	—	2,623	10	2,115	9	1,698	1	—	417	—
11	Tarnopol	1	172	2	2,408	—	1	—	2,136	12	1,759	16	1,690	—	4	69	—
12	Żółkiew	—	—	—	—	—	—	—	—	10	1,441	9	835 ^{20/}	1	—	605 ^{20/}	—
Razem . . .		43	10,680	64	20,045 ^{20/}	—	21	—	9,365 ^{20/}	137	24,828 ^{20/}	132	17,506 ^{20/}	5	—	7,322	—
		Do tego produkeya w samym Lwowie: 12 4,806 8 4,220 4 — 586 —															
		Suma ogólna: 149 29,634 ^{20/} 140 21,726 ^{20/} 9 — 7,908 —															